

Stichting Nederlands Dans Theater

Geadviseerd subsidiebedrag: € 8.210.701

Gevraagd subsidiebedrag: € 8.210.701

Over de instelling

Stichting Nederlands Dans Theater (hierna: NDT), podiumkunsten, dans, Den Haag

NDT is een groot internationaal hedendaags dansgezelschap, gevestigd in Den Haag. De instelling heeft als doel zoveel mogelijk mensen unieke ervaringen en perspectieven via dans te bieden en zo een dialoog met hen aan te gaan en daarmee inclusie te bevorderen. NDT produceert en presenteert hedendaagse dans van de hoogste kwaliteit, volgens de instelling uitgevoerd door de beste dansers ter wereld. Ze voert veel nieuwe choreografieën uit. NDT omvat twee gezelschappen. NDT1 is een gezelschap van ervaren dansers die werken met choreografen van wereldfaam. NDT2 bestaat uit jongere dansers en biedt een ondersteunende omgeving voor dansers om zich verder te ontwikkelen in diverse samenwerkingen met zowel opkomende als gevestigde choreografen. NDT speelt in de standplaats, door het land en internationaal.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.14, tweede lid, onderdeel b, van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Nederlands Dans Theater een subsidiebedrag toe te kennen van € 8.210.701.

De raad adviseert bij de subsidieverlening het volgende aandachtspunt op te nemen:

- De instelling vraagt minder aan dan het subsidieplafond maar dient een begroting in waarin wordt gerekend met een bedrag dat hoger is dan het subsidieplafond. De raad adviseert NDT te vragen om een werkbare en realistische begroting en duidelijkheid te geven over het aangevraagde bedrag.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad is positief over het werk dat NDT de laatste jaren heeft laten zien, live en online. Het niveau van de uitvoering door de twee gezelschappen is zeer hoog. Er zijn belangrijke internationale choreografen aan NDT verbonden.

Een belangrijke verandering in de subsidieperiode 2021 - 2024 was de transitie van de rol van de artistieke leiding van NDT: de huidige artistiek directeur werkt als curator van het programma in plaats van als huishoreograaf. Dit biedt ruimte, enerzijds voor het samenstellen van een programma dat actueel is en past bij het huidige tijdsgewricht, en anderzijds voor een sterk eigen profiel waarin duidelijke kaders worden gehanteerd voor artistieke keuzes, zoals die voor choreografen en makers.

De raad is positief over deze eerste subsidieperiode met de huidige artistiek directeur aan het roer. Hij ziet dat zij NDT met succes een nieuwe richting heeft doen inslaan. Ook is hij te spreken over het programma, waarin veelal nieuw werk te zien was. Daarbij vindt hij de inzet die NDT heeft op het introduceren van nieuwe, vaak jonge choreografen, lovenswaardig. Het is mooi dat zij kansen krijgen om nieuw werk te maken bij NDT. De manier waarop dat gebeurt, is in de ogen van de raad wel een punt van aandacht; pril werk werd soms opgenomen in avondvullende *triple bills* voor de grote zaal, waarbij de combinatie met werk van gevierde en ervaren choreografen niet altijd gunstig uitpakte voor de jonge makers.

Het tableau van NDT is van topniveau en kent een brede waaier aan virtuoze dansers met verschillende profielen. NDT boogt terecht op een sterke internationale reputatie. De instelling schrijft dat haar artistieke beleid zich in de komende jaren – in logisch vervolg op de vorige subsidieperiode – richt op innovatie, onderzoek, ontwikkeling en training. Daarnaast wordt de creatie-, productie- en tourneestructuur vernieuwd. Het onderzoeksproces komt meer centraal te staan. De raad is positief over deze voornemens.

NDT onderhoudt langdurige relaties met gerenommeerde internationale choreografen. Deze dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van het gezelschap. NDT1 heeft ervoor gekozen ook in de komende jaren voornamelijk te werken met reeds gekende topchoreografen. Van hen wordt zowel nieuw als bestaand werk gepresenteerd. Daarnaast lijkt er, vooral in de programmering van NDT2, oog te zijn voor nieuwe stemmen en choreografen die andere verhalen vertellen, zoals Botis Seva, choreograaf uit de hiphopscene.

De tijd dat choreografen zoals Jiří Kylián, Crystal Pite, Sharon Eyal & Gai Behar en Marco Goecke exclusief voor NDT werkten is voorbij. Het gezelschap is innovatief en weet nog altijd de standaard te zetten voor vergelijkbare gezelschappen wereldwijd. De genoemde choreografen zijn tegenwoordig internationaal veelgevraagd en ook voor andere gezelschappen actief. Daarmee is de vraag belangrijk geworden hoe NDT een duidelijk en onderscheidend profiel kan neerzetten met haar programmering. De raad ziet op dit punt nog ruimte voor verdere ontwikkeling. Artistieke keuzes zijn niet altijd goed uitgewerkt of

navolgbaar. Wel is de raad positief over de manier waarop NDT, zeker met NDT2, kansen geeft aan jonge makers en dansers. Dit getuigt van durf en draagt bij aan ontwikkeling en innovatie. Het scouten en begeleiden van deze jonge talenten neemt aan belang toe in de huidige manier van werken. Op basis van de ingediende plannen heeft de raad er vertrouwen in dat NDT een goede weg is ingeslagen.

De vakdeskundigheid binnen de organisatie is groot. Dansers worden steeds meer als makers gezien en krijgen meer invloed op de creatieprocessen. De raad waardeert deze ontwikkeling en vindt ook de vele initiatieven op het gebied van talentontwikkeling voor jonge choreografen en makers waardevol.

Maatschappelijke betekenis

NDT heeft zich steeds nadrukkelijker geworteld in Den Haag en heeft in de subsidieperiode 2021 - 2024 veel samengewerkt met lokale maatschappelijke partners, zoals scholen en asielzoekerscentra. Ze geeft daarnaast veel workshops aan dansers, zoals de inmiddels breed bekende 'Summer Intensive' voor dansers, waarbij het gezelschap jonge dansers van over de hele wereld ontvangt en professionele training biedt. Ook constateert de raad dat het gezelschap op het gebied van diversiteit en inclusie een goede ontwikkeling heeft doorgemaakt in de afgelopen subsidieperiode, waaronder in het diversifiëren van het danserstableau en in de keuze voor choreografen.

In de programmakeuzes die NDT maakt voor de subsidieperiode 2025 - 2028 spelen actuele thema's een rol. Dit toont zich met name in de trilogie die choreograaf Crystal Pite maakt met theaterregisseur Simon McBurney. Het laatste deel hiervan wordt uitgevoerd in seizoen 2024 - 2025. Hierin belichten de makers thema's als uitsterven, een planeet in crisis, onze vervreemding van de natuur en onze behoefte aan verbinding.

Onder de noemer 'NDT Young Creatives' werkt de instelling met scholieren in het primair en voortgezet onderwijs en binnen asielzoekerscentra. Voor het primair onderwijs zijn er meedansvoorstellingen ('Danser in de Klas') en een lesprogramma dat via dans-apps bereikbaar is. Deze programma's staan altijd in relatie tot de actuele programmering van NDT. In samenwerking met Amare en stichting De Vrolijkheid komt de instelling met deze activiteiten ook in sociaaleconomisch zwakkere wijken van Den Haag. Ook worden er in Amare schoolvoorstellingen uitgevoerd door NDT2 waarmee de instelling zich speciaal richt op kinderen die anders niet met het gezelschap in aanraking zouden komen. In asielzoekerscentra biedt NDT danstrajecten op maat 'die resulteren in wekelijkse danssessies en hartverwarmende eindpresentaties' en zogeheten dansontmoetingen tussen jonge asielzoekers en jongeren uit hun nieuwe leefomgeving. De raad is enthousiast over deze activiteiten. Het initiatief om

hiermee in Veere actief te zijn wordt eveneens door de raad gewaardeerd, omdat Zeeland een regio is waar NDT anders niet te zien zou zijn.

De raad is positief over de uitgebreide talentontwikkelingsmogelijkheden die NDT biedt aan zowel jonge dansers als makers. De instelling spreekt van zogenaamde ‘ladders van ontwikkelingsondersteuning’, die bestaan uit onder meer workshops voor jonge (pre)professionals, supervisie en professionaliseringstrainingen en de bekende ‘Summer Intensive’. Binnen deze talentontwikkelingstrajecten krijgen ook de eigen dansers van NDT kansen om nieuw werk te creëren. Deze trajecten versterken ook de betrokkenheid van NDT bij lokale dansgemeenschappen en de samenwerking met Korzo.

De instelling is in de aanvraag voldoende ingegaan op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. NDT gaat in de aanvraag uitgebreid in op sociale veiligheid. Die wordt onder andere geborgd door een gedragscode (‘Golden Rules’) en vertrouwenspersonen. De instelling beschrijft voldoende hoe ze omgaat met eerlijke beloning voor personeel en medewerkers. NDT is aangesloten bij de cao Toneel en Dans.

Met haar focus op andere toelatingscriteria, het beschreven scoutingsbeleid, de aanstelling van een coördinator diversiteit & inclusie en de activiteiten ten behoeve van bewustwording onderneemt NDT veel op het gebied van diversiteit en inclusie in haar organisatie. Naar verwachting van de raad zal ook de samenwerking met opleidingen kunnen bijdragen aan een meer diverse samenstelling van het personeel van de organisatie. De keuze om het vergroten van de diversiteit onder de dansers via NDT2 aan te pakken is logisch en goed gemotiveerd.

Toegankelijkheid

In de subsidieperiode 2021 - 2024 nam NDT haar intrek in Amare. De instelling was minder internationaal actief dan voorheen. Dit was een logisch gevolg van de coronacrisis maar het gezelschap besteedt ook in toenemende mate aandacht aan het duurzaamheidsaspect van reizen. Ze is de laatste jaren meer naar de directe omgeving gaan kijken en ging actief de wijken van Den Haag in om publiek uit te nodigen en de drempel van het theater te verlagen.

De raad is zeer positief over de voortrekkersrol die het NDT op zich nam met het aanbieden van hoogwaardige livestreams van een aantal voorstellingen. Hij waardeert het daarom des te meer dat zij hier vervolg aan geeft in samenwerking met ITA en Holland Festival, met wie zij in de komende subsidieperiode samen het online platform Digitaal Theater opzet. De doelstellingen hiervan zijn zowel een aanvullend artistiek product te maken als het vergroten van het publieksbereik. De instelling geeft aan met Digitaal Theater haar bereik binnen

Nederland structureel te hebben vergroot onder mensen die minder mobiel of draagkrachtig zijn of verder weg wonen. Ook bereikt NDT hiermee internationaal publiek in meer dan negentig landen. NDT wil Digitaal Theater binnen een paar jaar kostendekkend krijgen. De raad is enthousiast over Digitaal Theater en kijkt uit naar de verdere ontwikkeling hiervan.

De programmering voor de subsidieperiode 2025 - 2028 is erop gericht zowel het trouwe NDT-publiek te behouden als een nieuw en diverser publiek te bereiken. NDT schrijft speciaal in te zetten op het bereiken van meer publiek in de leeftijd van 18 tot 35 jaar. De instelling geeft aan dat het aandeel jongeren tot 27 jaar dat gebruikmaakt van korting voor de voorstellingen van NDT in Amare de laatste jaren is gegroeid van 8 naar 20 procent maar geeft niet aan welk beleid hieraan ten grondslag heeft gelegen. NDT wil ook haar toegankelijkheid voor mensen met een visuele of auditieve beperking vergroten. Bovendien wil ze graag inzetten op het bereiken van minder draagkrachtig publiek, maar dit lukt alleen als er een sponsor voor wordt geworven. De raad waardeert deze voornemens maar hij vindt dat NDT het bereiken van een breder deel van de samenleving voor haar voorstellingen niet afhankelijk moet maken van sponsoring en had de plannen voor de verbreding van het publiek graag meer uitgewerkt gezien.

De raad waardeert de manier waarop de instelling probeert zo veel mogelijk direct in contact te staan met haar publiek. Er worden diverse activiteiten rondom de voorstellingen in Amare georganiseerd zoals inleidingen of workshops waarmee publiek en dansers met en zonder ervaring de danstaal van de voorstelling kunnen leren kennen.

NDT is sinds enkele jaren begonnen met wat ze zelf noemt 'een gestroomlijnde aanpak van [het] tourrepertoire, zodat het aansluit bij onze programmering binnen het seizoen en er meer tijd overblijft voor onderzoek en het creatieve proces in het algemeen'. Dit vindt de raad een positieve ontwikkeling. Nu het gezelschap niet langer onder leiding van een huishoreograaf staat, toont het internationaal werk van een grote variëteit aan choreografen.

Bedrijfsmatige gezondheid

NDT toert veel in Europa en intercontinentaal en haalt hier een belangrijk deel van haar inkomsten uit. De instelling geeft aan te willen verduurzamen maar dat dit voor een reizend gezelschap als zij een uitdaging is. De raad ziet hier eveneens een spanningsveld.

De ingediende begroting van NDT voor 2025 - 2028 laat een negatief resultaat zien van gemiddeld 77.500 euro per jaar (cumulatief betekent dat een tekort van 310.000 euro over vier jaar). Een groter probleem is dat het bedrag dat in de begroting opgegeven wordt als jaarlijkse structurele subsidie van het ministerie van OCW in totaal 365.800 euro hoger is dan wat beschikbaar is op basis van

artikel 3.15 lid b van de regeling. Het bedrag dat de instelling vervolgens aanvraagt is juist weer 410.299 euro lager dan wat zij in de begroting opgaf. Deze discrepanties bevreemden de raad. De raad adviseert NDT te vragen om een werkbare en realistische begroting en duidelijkheid te geven over het aangevraagde bedrag.

Als verklaring voor het voorziene cumulatief tekort van 310.000 euro worden de effecten van de coronapandemie genoemd die nog doorwerken in meer onzekerheid over kaartverkoop en internationale tournees. Daarnaast geeft het NDT als reden op dat het tijd kost het Digitaal Theater kostendekkend te krijgen. NDT wil dit tekort wegwerken door de eigen inkomsten te verhogen. Als het niet lukt de eigen inkomsten te verhogen, dan zal NDT ten koste van de producties extra op de kosten moeten besparen en zal zij, zoals zij schrijft, wanneer nodig een onttrekking aan de beschikbare reserves doen.

De liquiditeit en solvabiliteit waren in 2022 relatief hoog en het weerstandsvermogen relatief laag. Hiermee loopt de instelling relatief veel risico. Ze erkent dit en denkt dit indien nodig met de bovengenoemde verhoging van eigen inkomsten op te kunnen vangen. De financiële situatie van NDT baart de raad zorgen en hij adviseert hier met urgentie aandacht aan te besteden.

NDT heeft 115,6 fte personeel in dienst. Over kortdurende inhuur en zzp'ers geeft zij aan dat dit niet kan worden uitgedrukt in aantallen personen. Dat bevreemdt de raad; hij had graag meer inzage gekregen in het aantal zzp'ers dat voor NDT werkt.

De instelling licht goed toe hoe zij de principes van de Governance Code Cultuur toepast.

Geografische spreiding

NDT is gevestigd in Den Haag. Binnen haar categorie is zij de enige aanvrager, waardoor de geografische spreiding binnen die categorie niet kan worden beïnvloed.